

Fen Fakültesi Öğretim Elemanlarının Gözüyle Eğitim Fakülteleri

Ercan Kaya*, Meryem Konu**

Makale Geliş Tarihi:03/08/2016

Makale Kabul Tarihi:04/10/2016

Özet

Bu araştırmanın amacı Fen Fakültelerinde görev yapan biyoloji öğretim elemanlarının Eğitim Fakültesi hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2013-2014 öğretim yılında Erzurum Atatürk üniversitesi Fen Fakültesi biyoloji bölümünden gönüllü olarak katılan 8 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Veriler katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmış ve içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın bulguları öğretim elemanlarının genel olarak her iki fakültenin de birleştirilmesi gerektiğini, mühendislik fakültelerinden dolayı fen fakültelerine yeterli öğrenci gitmediği bu nedenle eğitim fakültelerinin kapatılmasının çözüm olmadığı, fen fakültelerini tercih eden öğrenci kalitesinin giderek düştüğü, her iki fakültenin de işlevinin farklı olduğu, fen fakültelerinin bilim insanı yetiştirmeye yoğunlaşması gerektiği ve pedagojik formasyonun gerekli olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Fen fakültesi, eğitim fakültesi, içerik analizi

The Perspectives Of Science Faculty Lecturers About Education Faculty

Abstract

The purpose of this study is to determine the views of the academic staff in the Science Faculty about the Education Faculty. A qualitative approach was adopted as the research design. The participants of the study are composed of eight lecturers participating as volunteers in Erzurum Ataturk University, Faculty of Science, in the academic year 2013-2014. Data was collected through semi-structured interviews. Content analysis was used to analyze data. According to the findings of the research; teaching staff reported that need to be combined both of these faculties in general and so that not a solution of the closure of faculties of education. Because of the engineering faculty, enough students do not prefer science faculty, the quality of the students who prefers science faculties going to fall, the function of each faculty is different, and the science faculty of the growing concentration of scientists and pedagogical training is required.

Key words: Science faculties, education faculties, content analysis.

* Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, Erzurum, Türkiye, ercan25kaya@atauni.edu.tr

** Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, Erzurum, Türkiye, meryem_6647@hotmail.com

1. Giriş

İnsanların duygu, düşünce, tutum, davranış ve yaşam kalitesinin iyileştirilme ve geliştirilmesinde en temel rol eğitim sistemine düşmektedir. Sağlıklı toplumların oluşturulabilmesi de bu sistemin etkin bir şekilde işletilmesine bağlıdır. Nitelikli insan gücü ve iyi vatandaşlar yetiştirmek eğitim sistemlerinin temel amaçlarındandır. Bu amaca ulaşmak için eğitim sistemleri kendi ülkelerinin izlediği politikayı dikkate alarak eğitim felsefelerini tespit ederler ve bu amaca uygun şekilde eğitimlerini gerçekleştirirler.

Günümüzde, gelişim ve değişimler oldukça hızlı olmaktadır. Bu değişim sürecine kolayca uyum sağlayabilen nitelikli bireyler eğitim sistemleri ile yetiştirileceğinden meslek olarak öğretmenlik oldukça ön plana çıkmaktadır. Toplumların ihtiyaç duyduğu kalite ve sayıda insan gücünün yetiştirilebilmesi eğitim sisteminin verimliliğini göstermektedir. Dolayısıyla öğretmen de, bu sistem içerisinde en stratejik ortak olarak kabul edilmektedir (Erarslan ve Çakıcı, 2011). Bu bağlamda Dilci ve Gürol (2012) öğretim üyesini; yansız bir bilim insanı olarak, bireysel gelişim ve kaliteye değer veren, özgürlükçü, yaşadığı toplumun her alanında gerekli olan bilgiye ulaşabilen, bu bilgiyi herkesle paylaşan, mensubu olduğu üniversitenin etkin bir üyesi olarak tanımlamaktadır.

Öğretmenlik mesleği eğitim sisteminin en temel ve ihmal edilemez ögesi olup toplumu bütün yönleriyle etkileyen meslekler içerisinde en öncelikli olarak sayılmaktadır (Can, 2010). Bundan dolayı eğitim düzeyi yüksek bir toplumun yetiştirilmesi ve bunun sürdürülebilirliği, ülkelerin yüksek nitelikli öğretmenlerin varlığı ile mümkün olabilir (Yakuub, 1990; Hultgren & Stephens, 1999; Kyriacou & Benmansour, 1999; Wang & Fwu, 2001; Krecic & Gremek, 2005; Kyriacou, Richardson & Watt, 2006; Sinclair, Dowson & McInerney, 2006; Sinclair, 2008; Bruinsma & Jansen, 2010).

Fen fakültelerinin araştırma yapma ve araştırmacı yetiştirme gibi görevleri yerine öğretmen yetiştirme faaliyetine yönelmesi, çoğu eğitim bilimcilerce sıkı bir şekilde eleştirilmektedir. Bu durumu kendi bünyesinden eleştirenler de olmuştur. Örneğin Daly (1986) fen fakültelerinin öğretmen yetiştirme işine başlamasıyla birlikte temel fonksiyonu olan araştırma yapmaktan uzaklaştığını ve öğretmen eğitimini temel görev haline getirdiklerinden şikâyet etmektedir. Yüksel (2011) ise Fen fakültelerinin esas fonksiyonunu; temel bilimlerde bilimsel çalışmalar yapmak, yeni bilgiler ortaya koymak, ilgili olduğu alanlarda bilim insanı ve araştırmacı yetiştirmek olarak tanımlamakta ve bu yönü itibarıyla de bir üniversite için vazgeçilmez olarak görmektedir. Ancak; buna rağmen Fen fakültelerinin bahsedilen işlevleri yerine getirmek için gerekli ve yeterli alanı bulmakta güçlük çektiğini, orta öğretimin sayısal olarak artması ve öğretmen ihtiyacının karşılanması için öğretmen yetiştirmeye yöneldiğini ve genellikle ilköğretimden ziyade ortaöğretime öğretmen yetiştirmeyi

hedeflediklerini ifade etmekte ve çeşitli üniversitelerde öğretmen eğitimi ile fen eğitiminin eşdeğer sayıldığını bildirmektedir.

Fen fakültelerinde resmi olarak öğretmen yetiştirme faaliyetleri yani formasyonla ilgili bütün ders ve uygulamaların yapılması, ilk defa New York University’de 1922 yılında başlamıştır (Meyer, 1957). Petrie (1986) fen fakültelerinin öğretmen eğitimine katkısını dört boyutta özetlemiş ve öğrencilerin sorgulama, genel kültür düzeylerini yükseltme, analiz edebilme, karar verme ve eleştirel düşünebilme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirme, öğrencilerin iyi bir alan bilgisine sahip olabilmelerini sağlama ve öğretim yöntemleri ile ilgili derslerin daha etkili verilmesine yardımcı olma şeklinde sıralamıştır.

Öğretmen yetiştirmenin Fen-Edebiyat fakültelerinde yaygınlık kazanmaya başlaması; Eğitim fakültelerinde öğrencilerin yeterli alan bilgisine sahip olamadan yetiştirilmesi yönündeki eleştirilerin yoğunlaşması sonucu olduğu iddia edilmektedir. Özellikle Amerika’da bu eleştirilerin yoğunlaşması 1950’li yıllara dayanmaktadır (Lynd, 1950; Bestor, 1953; Conant, 1963, Koerner, 1963; Lyons, 1980; Koehler, 1985; Nelson, Palonsky & Carlson, 1990).

Cumhuriyetimizin ilk dönemlerinde İstanbul Üniversitesi’ne bağlı Edebiyat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi’ne bağlı Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi bünyesinde pedagoji kürsüsü kurulmuş ve bu yolla öğrencilere pedagojik formasyon dersleri verilerek öğretmen olarak atanmaları sağlanmıştır (Peters, 1952; Widmann, 2000; Altunya, 2008). Ancak yinede 1982 yılına kadar ağırlıklı bir şekilde öğretmen yetiştirme faaliyetleri öğretmen okullarında yapılmıştır.

Gerek öğretmen yetiştirme faaliyetlerinde Fen fakültelerinin konumu ve gerekse Fen fakültesi öğrencileri için düzenlenen sertifikaya dayalı formasyon programları, özellikle de Milli Eğitim Bakanlığı’nın ortaöğretim kısımlarında öğretmene ihtiyaç olmadığı, birçok Eğitim fakültesi mezunlarının bile öğretmen olarak istihdam edilemediği bir dönemde; fen fakültesi öğrencilerine de öğretmen atanabilme olanağının verilmesinin ne kadar doğru bir karar olduğu gerçekten de çok tartışılması gereken konulardan biridir (Yüksel, 2011).

1990’lı yılların sonundan itibaren ülkemizde nitelikli öğretmen ihtiyacını karşılamada kapsamlı bir değişikliğe gidilmiş ve “Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma” çalışmaları başlamıştır. Bu kapsamda yeni bölüm, programlar ve derslerin açılması, mevcut derslerin içeriklerinin değişmesi ve güncellenmesi gibi çalışmalar yapılmıştır. Bununla birlikte öğretmen ihtiyacı; öncelikli olarak nüfus yoğunluğundan dolayı, sonrasında ise ilk ve ortaöğretimde, alan eğitiminde, öğretmen eğitiminde süre uzatılmasıyla, 1990’lı yıllarda erken emeklilik yasası ve özellikle 1997’de zorunlu eğitim süresinin artırılmasından (8 yıla çıkması) dolayı karşılanamamış (Yıldırım ve Ok, 2002; Güven, 2008) ve sürekli olarak baskı altında kalmıştır.

Çalışmamızda; yukarıda belirtilen eleştiri ve görüşler ışığında acaba potansiyel öğretmen yetiştiren (formasyon almaları durumunda) Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü öğretim elemanları gerek öğretmen yetiştirme gerekse işlev olarak Eğitim fakültelerini nasıl görmekte ve değişik açılardan Eğitim fakültelerine nasıl bakmaktadır? Eğitim fakülteleri hakkındaki görüş ve düşünceleri nelerdir? Sorularına cevap bulunmaya çalışılmıştır. Böylece Fen fakültelerinden mezun olup pedagojik formasyon almaya hak kazanan ve ileride Eğitim fakültesi mezunları gibi öğretmen adayı olacak öğrencilere formasyon dersleri verilirken ve öğretmenlik uygulamaları yapılırken aradaki farkı en aza indirecek şekilde öğretimin yapılandırılmasına fırsat doğuracağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Çalışmada Fen fakültesinde görevli öğretim elemanlarının eğitim fakültelerine ilişkin farklı yönlerden bakış açılarını tespit etmek maksadıyla, bir nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi kullanılmıştır. Çıkarımda bulunma ile sosyal bir gerçeği araştıran içerik analizi; yazılı, sözlü ve diğer materyallerin ihtiva ettiği mesajı, gerek mana ve gerekse dilbilgisi açısından sistematik ve nesnel bir şekilde sınıflandırma, gruplara ayırma, sayısal olarak ifade edebilme olan bilimsel bir yaklaşımdır (Büyüköztürk vd, 2008). İçerik analizinde; belirli kavramlar ve temalar birbirine benzeyen veriler çerçevesinde bir araya getirilmekte ve araştırmacıların anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumu yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2013-2014 bahar yarıyılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi biyoloji bölümünde görev yapan, gönüllülük esası ile belirlenen 8 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Bunların 5'i erkek ve 3'ü bayan öğretim elemanıdır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri bir görüşme formu (yarı- yapılandırılmış) ile elde edilmiştir. Form 13 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşmede sorulan sorular birleştirilerek tablolar halinde alt başlıklara ayrılmıştır. Bu alt başlıklar ve analiz sonuçları bulgularda verilmiştir. Görüşmeler, nitel araştırmalarda kullanılan usullere uygun bir şekilde yapılmış olup yarı yapılandırılmış sorulara verilen cevaplar araştırmacı tarafından kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler Fen Fakültesi öğretim elemanlarının kendi çalışma odalarında yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, yaklaşık 30-40 dakika sürmüştür. Görüşmeler yazılı hale getirilmiş ve gözden geçirmeleri için görüşme yapılan öğretim elemanlarına tekrar ulaştırılmış ve olurları alınmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma dâhilinde elde edilen veriler çözümlenirken içerik analizinden faydalanılmıştır. Yazılı materyallerin içerdiği mesajlar, anlam ve sistematik olarak sınıflandırılmış, kategorize edilmiş, frekansları verilerek çıkarımda bulunulmuştur.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini yükseltmek için; görüşme formu geliştirilmiş ve araştırma konusu ile ilgili bir kavramsal bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Katılımcıların ifadeleri yazı olarak not edilmiş ve daha sonra oluşturulan bu metin katılımcı öğretim elemanlarına tekrar gösterilerek kontrol etmeleri istenmiş, böylece katılımcı oluru alınmıştır. Görüşme yapılmadan önce öğretim elemanlarına nezaket ziyareti yapılarak ön görüşmeler yapılmış ve karşılıklı güvenin sağlanmasına ve katılımcıların görüşlerini ifade ederken herhangi bir korku veya endişeye düşmeden samimi bir şekilde ifade etmelerine ve bu görüşmeler esnasında elde edilen verilerin gerçek durumu olabildiğince yansıtmasına çalışılmıştır. Araştırmanın daha tutarlı olması için ise bulgular yoruma tabi tutulmadan olduğu şekliyle yansıtılmıştır. Ham olarak elde edilen veriler ve kodlamalar araştırmacı tarafından korunmakta olup diğer araştırmacıların incelemesine açıktır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde Fen Fakültesi öğretim elemanlarının görüşleri belirlenen ana ve alt temalar çerçevesinde verilmektedir.

3.1. Öğretim elemanlarının fen ve eğitim fakültelerinin sahip olduğu haklara yönelik görüşleri

Fen Fakültesi öğretim elemanlarının Fen ve Eğitim fakültelerinin sahip olduğu haklara yönelik görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Fen ve eğitim fakültelerinin sahip olduğu haklara ilişkin öğretim elemanlarının genelinin fen fakültelerinin bilim insanı yetiştirmesi gerektiği, eğitim fakültelerinin ise öğretmen yetiştirmesi gerektiği kanaatinde olduğu görülmüştür. Bu konuda görüş bildiren öğretim elemanlarına ait bir ifade örneği aşağıda verilmektedir.

Fen Fakültesi bilim adamı, biyolog vb. yetiştirmeyi amaçlamalı.(1)

Her iki fakültenin de aynı haklara sahip olmaları yanlış. Eğitim fakültesi tamamen fen fakültesinden ayrı bir fakülte olmalı. Ya ikisini birleştirsinler ya da fen fakültelerinin farklı hakları eğitim fakültelerinin farklı hakları olsun.(2)

Tablo.1

Fen ve eğitim fakültelerinin sahip olduğu haklara yönelik görüşleri

Ana temalar	Alt temalar	n
<i>Fen Fakültesi</i>	<i>Sadece bilim insanı yetiştirmeli</i>	6
<i>Öğrencilerinin</i>	<i>Hem bilim insanı hem öğretmen yetiştirmeli</i>	2
<i>sahip olması</i>	<i>Bilim insanı olmanın yanında her zaman biyolog vb. de olma hakkına</i>	4
<i>gerekli haklar</i>	<i>sahip olmalı</i>	
<i>Eğitim Fakültesi</i>	<i>Sadece bilim insanı yetiştirmeli</i>	-
<i>Öğrencilerinin</i>	<i>Öğretmen yetiştirmeli</i>	5
<i>sahip olması</i>	<i>Bilim insanı olmanın yanında her zaman biyolog vb. de olma hakkına</i>	4
<i>gerekli haklar</i>	<i>sahip olmalı</i>	

3.2. Öğretim elemanlarının eğitim ve fen fakültelerinin fonksiyonlarına yönelik görüşleri

Öğretim elemanlarının Fen ve Eğitim fakültelerinin işlevlerine yönelik görüşleri tablo 2’de verilmiştir. Çalışma grubu içerisindeki 7 öğretim elemanı fen fakülteleri ve eğitim fakültelerinin işlevlerinin birbirlerinden farklı olduğunu ve fen fakültelerinin bilim insanı, eğitim fakültelerinin ise öğretmen yetiştirmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Fen fakültesi öğretim elemanlarının çoğunluğu işlev olarak fen fakültelerinin asıl görevinin bilim insanı yetiştirmek olduğu görüşünde aynı fikirdirler. Örneğin;

İşlevleri aynı değil. Çünkü fen fakültesinde araştırmaya dayalı öğrenci yetiştirilecek eğitim fakültesinde ise eğitim öğretimde rol alacak, ölçme değerlendirmeyi, psikolojiyi vs. bilen öğrenci yetiştirilecek. Eğitim fakültesi öğrencilerinin fazla detay bilmesine gerek yok.

Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirecek daha genel bilecek, hitabeti, psikolojiyi vs. bilmeli. Ancak fen fakülteleri bilgiyi verecek örneklemekten ziyade uygulamayı bilmeli.(3)

Aynı değildir. Fen fakülteleri bilim insanı yetiştirmeli eğitim fakülteleri ise kaliteli eğitimcileri yetiştirmesi gerektiğinden birbirlerinden farklılar. Fen fakültesinde daha çok detaylı bilgiler öğrenciye aktarılıyor. Ancak bu detaylı bilgilerin eğitim sahasına aktarılması anlatılmıyor.(4)

Aynı değildir, katılmıyorum. Ancak hem eğitim fakültesi hem fen fakültesi öğrencilerine fen bilimlerinde dersler verilmeli. Eğitim fakültesi öğrencileri farklı bir fakültede eğitim derslerini almalı. Öncelikle fen fakültesine gelen öğrencinin eğitim ile ilgili bir isteği yoktur. Eğer iş bulamazsam, bir şey yapamazsam öğretmen olurum zihniyetindedir. Olması gereken şey ise daha araştırmaya yetkin bilim adamlarının yetiştirilmesi olmalıdır.(1)

Tablo.2

Eğitim ve Fen Fakültelerinin fonksiyonlarına yönelik görüşleri

Ana temalar	Alt temalar		n
	<i>Eğitim Fakültesinden farklıdır</i>	<i>Bilim insanı yetiştirir</i>	7
<i>Fen Fakültelerinin İşlevi</i>	<i>Eğitim Fakültesiyle aynıdır</i>	<i>Bilim insanı ve öğretmen yetiştirir</i>	1
	<i>Fen Fakültesinden farklıdır</i>	<i>Öğretmen yetiştirir</i>	7
<i>Eğitim Fakültelerinin İşlevi</i>	<i>Fen Fakültesiyle aynıdır</i>	<i>Hem bilim insanı hem öğretmen yetiştirir</i>	1

3.3. Öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirmeye ve eğitim fakültelerine öğrenci alınmasına yönelik görüşleri

Öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirmeye ve eğitim fakültelerine öğrenci alınmasına yönelik görüşleri tablo 3’de verilmiştir. Öğretim elemanları genel olarak eğitim fakültelerindeki açığı fen fakültelerinin kapatamayacağı bu sebeple eğitim fakültelerine öğrenci alınması gerektiğini, fakültelerin birleştirilmemesi gerektiğini göstermiştir. Ayrıca, kontenjanın azaltılması gerektiğini, mühendislik fakültelerinden

dolayı fen fakültelerine yeterli öğrenci gitmediği bu nedenle eğitim fakültelerinin kapatılmasının çözüm olmadığı görüşündedirler. Öğretim elemanlarının ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Eğitim fakültelerinin kapatılması tamamen saçma, gereksiz bir karardı. Alınmış olan sadece siyasi bir karar. Eğitim fakültelerini kapatarak fen fakültelerindeki öğrenci sayısı arttırılmak istendi fakat mühendislik fakültelerinden dolayı olmadı, tamamen siyasi bir karardı, eşit haklar olursa her iki fakültenin de birleştirilmesinin mahsuru yok.(2)

Öğrenci alınmalı eğitim fakültesinde öğrenciler daha iyi yetiştiriliyor ve verilen eğitim daha iyi fakat mezun öğrenci sayısı fazla olduğu için üniversiteye öğrenci alma kontenjanları azaltılmalı. Fakülteler birleştirilebilir fakat eğitimin yarısına geldikten sonra öğrenci alan seçmeli. Aynı anda başlayan öğrenciler yarıdan sonra neyi seçmek istiyorsa onu seçmeli. (6)

Eğitim fakültelerine öğrenci alınmayışı fen fakültelerine öğrenci aldırma. Bunun nedeni mühendisliklerin daha revaçta olması. Mühendisliklerin fazla kontenjanının olması fen fakültesine gelen öğrenciyi mühendisliğe yönlendirmiştir. Fende bir şey olamayacağına mühendis olurum düşüncesiyle. Aslında eğitim fakülteleri açılrsa bile öğrenciler mühendislik fakültelerine gidecekler, kontenjanları arttırıldığı için.(8)

Tablo.3

Öğretmen yetiştirmeye ve eğitim fakültelerine öğrenci alımına yönelik görüşleri

Ana temalar	Alt temalar	n
Öğretmen yetiştirme ve öğrenci alımına yönelik görüşler	Öğretmen açığı sadece eğitim fakülteleri ile kapatılabilir, bu nedenle öğretmen alınmalı Eğitim fakültelerindeki açığı fen fakülteleri kapatabilir, bu nedenle öğrenci alımına gerek yok Geçici bir süre için öğrenci alınmamalıdır (yığılmayı azaltmak adına) Her iki fakülte birleştirilmelidir	6 1 2 3

3.4. Pedagojik formasyon ihtiyacı ve verilme zamanı ile ilgili görüşler

Öğretim elemanlarının tamamı pedagojik formasyonun gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Pedagojik formasyonun ne zaman verilmesi gerektiği sorulduğunda ise çalışma grubunun geneli pedagojik formasyonun lisansta verilmesi gerektiği görüşündedirler. Öğretim elemanlarının pedagojik formasyona ihtiyaç olup olmadığı ve ihtiyaç varsa öğrencinin lisans seviyesinde mi yoksa mezuniyet sonrası mı verilmesi gerektiğine ilişkin görüşleri, tablo 4’de verilmiştir. Öğretim elemanlarının tümü pedagojik formasyonun gerekli olduğunu düşünmektedirler. Öğretim elemanlarının ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

Kesinlikle pedagojik formasyon gereklidir. Öğretmenlik bir sanattır. Formasyon öğretmenliğin gereğidir. Bireyin bildiği şeyleri satabilmesi önemlidir. Pedagojik formasyon lisanstan sonra verilebilir

ancak ciddi şekilde verilmesi lazım. Lisansta da verilebilir. Formasyon ciddi bir şekilde verilmeli, öğrencinin devamına vs. bakılmalı ve takip edilmelidir. Eğer öğretmen olarak yetiştiriyorsa formasyon şart, öğretmenlik sadece bildiğini anlatmak değildir.(5)

Tabi ki mutlaka gerekli. Tecrübelerden öğrenilmeli. Bence lisans döneminde yoğun olarak verilmeli. Yüksek lisans, doktora da alan derslerine yoğunlaşmalı.(2)

Formasyon gerekli. Eğitimcilik bir sanattır. Lisansta düşük seviyede eğitimle verilip, sonrasında yüksek lisans eğitimi ve staj bence uygun. (1)

Gerekli hatta üniversitedeki hocalarından alması lazım. Öğrencilerin anlayacağı şekilde ders verilmesi lazım. Çünkü formasyon almayanlar deneme yanılma yöntemi uyguluyorlar. Lisans sonunda verilmeli ya da bölümün dahilinde seçmeli bir alan olarak verilmeli, sertifika verilmeli. Öğrencileri zorlamadan bölüm dahilinde olmalı.(6)

Pedagojik formasyon gereklidir. Lisansta verilmelidir. Yüksek lisansta olmasına gerek yok.(7)

Tablo.4

Pedagojik formasyon ihtiyacı ve verilme zamanı ile ilgili görüşler

Ana temalar	Alt temalar	n
<i>Pedagojik formasyon programına yönelik öneriler</i>	<i>Pedagojik formasyon gereklidir.</i>	8
	<i>Lisansta verilmelidir.</i>	7
	<i>Yüksek lisansta verilmelidir.</i>	3
	<i>Doktora da verilmelidir.</i>	1

4. Tartışma ve Sonuç

Yaşadığımız dünyanın geçirdiği değişimlerle doğru orantılı olarak toplumsal ihtiyaçlarda hızlı bir şekilde değişmektedir. Buna bağlı olarak toplum bireylerinin gereksinimlerine cevap oluşturabilecek insan gücünün eğitilmesi için eğitim konularında araştırmalar yapmak son derece önemlidir (Çiltaş, Güler & Sözbilir, 2012). Kendi geleceğini güvенеbileceği nesillere teslim etmek, yaşantımızı huzurlu ve refah içersinde geçirebilmek için bütün toplumların nitelikli bireylere ihtiyaç duyduğu çok açık bir gerçektir. Toplum olarak ihtiyaç duyulan bu bireylerde olması istenen özelliklerin kazandırılması ancak eğitim yoluyla mümkün olabilmektedir (Saraç, 2006).

Eğitim sistemlerinde temel amaç, kaliteli insan gücünü oluşturmak ve yurttaşlarına iyi bir vatandaşlık eğitimi vermektir (Temizkan, 2008: 461-486). Dünyamızdaki gerek bilimsel gerekse teknolojik gelişmeler, eğitilen nesillere öğrenmeyi kolaylaştıran avantajlar sunmanın yanında, eğitim-öğretimde öğretmenin yeri doldurulamayan en önemli öğe olma vasfını her zaman devam ettirmiştir. Çağımızın sunduğu her türlü imkân, öğretmenlerin bireysel varlıkları ile beklenen katkıyı sağlayabilmekte ve faydalı olabilmektedir. Bu bakış açısıyla öğretmenin hem kişiliği, hem mesleki yeterliği ve hem de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu oldukça büyük önem arz

etmektedir (Alım ve Bekdemir, 2006: 263-275). Meslek olarak öğretmenlik; sabrı, özveriye ve sürekli çalışmayı gerektirdiğinden, başarılı olmanın yolu bu mesleği severek ve isteyerek yapmaktan geçmektedir (Gürbüz ve Kızıoğlu, 2007).

Ülkemizin geleceğini oluşturan gençlerin eğitim ve öğretimini sağlayacak öğretmenlerin yetiştirilmesinde Fen fakültelerinin konumu ve Fen fakültesinden mezun olan adayların formasyon sertifika programları sürekli tartışılmış ve konu ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu programların ilgili adayların öğretmenlik tutumlarını yükselttiğini ortaya koyan araştırmalar (Sürücü, 1997) bulunduğu gibi, bu programların bir etkisinin olmadığını belirleyen araştırmalar da (Saracaloğlu, 1991; Şenel, 1999) mevcuttur. Yine bazı araştırmalar, bu programlara katılan öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve öğretmenlik yapmaya daha istekli olduklarını ortaya koymuştur (Özgür, 1994; Sözer, 1996). Fen fakültesi öğretim elemanları, mezunlarının öğretmenlik tutum, davranış ve yeterlikleri ile konuların kendi öğrencilerini ilgilendirdiği halde bu konulara pek ilgi göstermedikleri gibi herhangi bir bilimsel yayın yapma yoluna da pek gitmemişlerdir. Bir başka husus ise Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanları tarafından yapılan bu çalışmaların yalnızca bu programlara devam eden öğrenciler üzerinde yapılmış olmasıdır. Bunun yanı sıra bu öğrencileri eğiten Fen Fakültesi öğretim elemanlarının da katılımının sağlandığı herhangi bir araştırma yapılmamış, öğretim elemanlarının öğretmen yetiştirme ve öğretmen yetiştirmede kendi fakültelerinin yeri hakkında ne düşündükleri hemen hemen hiç sorgulanmamıştır. Aslında bu durum Conant'ın (1963) eğitim fakültesi öğretim elemanları ile fen fakültesi öğretim elemanları arasında büyük bir engelin var olduğu eleştirisini destekler mahiyettedir. Her iki fakülte araştırmacıları yalnız mensubu olduğu fakülteleri kapsamındaki şahıs ve konularla ilgili çalışmalar yürütmektedirler. Genellikle Fen Fakültesi öğretim elemanları öğretmen yetiştirme konusunda mevcut fikirlerini herhangi bir bilimsel platformda sunmazken, Eğitim Fakültesi öğretim elemanları ise Fen fakültesini muhatap olarak kabul etmeme görüntüsü oluşturmaktadırlar. Eğitim ve Fen fakülteleri arasındaki iletişimsizliğin bazı yanlış fikir ve önyargıları da beraber getirdiğini söyleyebilir (Yüksel, 2011).

Bu araştırma fen fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının düşüncelerini ortaya koymasından önemlidir. Çalışma öğretim elemanlarının genel olarak her iki fakültenin de birleştirilmesi gerektiğini, mühendislik fakültelerinden dolayı fen fakültelerine yeterli öğrenci gitmediği bu nedenle eğitim fakültelerinin kapatılmasının çözüm olmadığı, fen fakültelerine başvuran öğrenci kalitesinin giderek düştüğünü, her iki fakültenin de işlevinin farklı olduğu, fen fakültelerinin bilim insanı yetiştirmeye yoğunlaşması gerektiğini ve pedagojik formasyonun gerekli olduğunu göstermiştir. Eren (2012) tarafından öğrenmenin yaşam boyu olduğu anlayışının her meslek grubu için de geçerli olduğu, her fırsatta eğitim ve geliştirme kavramlarının işlenmesi gerektiği ve bu kavramların çok değerli bir motivasyon kaynağı olduğu ve kişilerin mesleklerinde kendilerini geliştirme arzusunu tetiklediğini, gerek öğretmen

adaylarının, gerekse öğretmenlerin mesleki gelişim isteklerinin artırılmasının kaliteli öğretmen yetiştirme ve eğitimi açısından oldukça önemli olduğu ifade edilmektedir.

Bu çalışma ile elde edilen bulguların Fen fakültelerinden mezun olup pedagojik formasyon almaya hak kazanan ve ileride Eğitim fakültesi mezunları gibi öğretmen adayı olacak öğrencilere formasyon dersleri verilirken ve öğretmenlik uygulamaları yapılırken Fen fakültelerinden gelen öğrencilere formasyonun önemini fark ettirmek, Eğitim fakültesi mezunları ile aralarındaki farkı en aza indirecek şekilde öğretimin yapılandırılmasına çalışılacağı konusunda yardımcı olacağı düşünülmektedir.

5. Öneriler

Eğitim ve Fen fakülteleri karşılıklı diyalog ve etkin bir iletişimde içerisinde bulunmalı ve birbirinin rakibi gibi olmamalıdır. Gerek bilimsel gerekse formatif alanda birbirlerine destek olmalıdırlar. Şimdiye kadar özellikle ortaöğretime branş öğretmeni yetiştirmede Fen fakültesinin Eğitim fakültesine destek rolünün unutulmaması gerekir. Bu yönlerden bakıldığında bahsi geçen her iki fakülte öğretim elemanlarının birbirleriyle iletişimlerinin azami derecede olması gerekmektedir.

Kaynakça

- Alım, M. ve Bekdemir, Ü. (2006). Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Milli Eğitim Dergisi*, 172, 263-275.
- Altunya, N. (2008) Türkiye’de öğretmen yetiştirme. Cumhuriyetimizin kuruluş felsefesinin öngördüğü eğitim. Bildiriler (Ed. İ. Çınar & N. K. Şahbaz.). Malatya: İnönü Üniversitesi. (ss. 297-319).
- Bestor, A. (1953) *Educational wastelands*. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Bruinsma, M. & Jansen, E.P.W.A. (2010). Is the Motivation to Become a Teacher Related to Pre-Service Teachers’ Intentions to Remain in the Profession? *European Journal of Teacher Education*, 33(2), 185-200.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları.
- Conant, J. B. (1963). *The education of American teachers*. New York: McGraw- Hill.
- Çiltaş, A., Güler, G., & Sözbilir, M. (2012). Türkiye’de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 565-580.

- Daly, N. F. (1986). Private liberal arts colleges and teacher preparations. In E. C. Galambos (Ed.), *Improving teacher education. New directions for teaching and learning* (pp.83-90). San Francisco: Jossey-Bass.
- Dilci, T. ve Gürol, M. (2012). Öğretim üyeleri bakış açısıyla lisansüstü eğitimin yaşam alanına yansımaları (eğitim bilimleri örnekleme). *Kastamonu Eğitim Dergisi*,20(3), 1073-1090.
- Eren, A. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki yönelimi, kariyer geliştirme arzuları ve kariyer seçim memnuniyeti. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 807-826.
- Erarslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Gürbüz, H. ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2).
- Güven, İ. (2008). Teacher education reform and international globalization hegemony: Issues and challenges in Turkish teacher education. *International Journal of Human and Social Sciences*, 3(1), 8-18.
- Koehler, V. (1985). Research on preservice teacher education. *Journal of Teacher Education*, 34, 23-30.
- Koerner, J. (1963) *The miseducation of American teachers*. Baltimore: Penguin Books.
- Krecic, M.J.& Gremek, M., I. (2005). The reasons students choose teaching professions. *Educational Studies*, 31(3), 265–274.
- Kyriacou, C. & Benmansour, N. (1999). Motivation to become a teacher of a foreign language. *Language Learning Journal*, 19, 69-72.
- Kyriacou, C., Hultgren, A. & Stephens, P. (1999). Student Teachers' Motivation to Become a Secondary School Teacher in England and Norway. *Teacher Development*, 3(3).
- Lynd, A. (1950) *Quackery in the public schools*. Boston: Little, Brown and Company.
- Lyons, G. (1980). Why teachers can't teach. *Phi Delta Kappan*, 62, 103-107.
- Meyer, A. E. (1957). *An educational history of the American people*. New York: McGraw-Hill.
- Nelson, J. L., Palansky, S. B. & Carlson, K. (1990) *Critical issues in education*. New York: McGraw Hill.
- Özgür, F. N. (1994). *Öğretmenlik mesleğine karşı tutum*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Peters, W. (1952) *Pedagoji Enstitüsü psikoloji ve pedagoji çalışmaları*. İkinci cilt. İstanbul: Pulhan Matbaası.

- Petrie, H. G. (1986). The liberal arts and sciences in teacher education curriculum. In A. Wonsiewicz & M. J. Carbone (Eds.), *Proceedings of the conference on excellence in teacher education through the liberal arts*. (pp.39-40). Allentown, PA: Muhlenberg College.
- Richardson, P.W. & Watt, H.M.G. (2006). Who chooses teaching and why? Profiling characteristics and motivations across three Australian universities. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 34(1), 27-56.
- Saraç, C. (2006). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının fen-edebiyat fakültelerinde karşılaştıkları problemler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (2), 349-358.
- Sinclair, C. (2008). Initial and changing student teacher motivation and commitment to teaching. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 36(2), 79-104.
- Sinclair, C., Dowson, M. & McInerney, D.M. (2006) Motivations to Teach: Psychometric Perspectives Across the First Semester of Teacher Education. *Teachers College Record*, 1132- 1154.
- Sözer, E. (1996). Üniversitelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 7-21.
- Sürücü, A. (1997). *Öğretmenlik formasyonu alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (S.Ü.E.F. Yaz Kursu Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Şenel, E. A. (1999). *Öğretmenlik sertifikası programına katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına öğretmenlik uygulamalarının etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Temizkan, M. (2008). An Evaluation on the Attitudes of Turkish Teacher Candidates Their Professions. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Wang, H-H. & Fwu, B-J. (2001). Why Teach? The Motivation and Commitment of Graduate Students of a Teacher Education Program in a Research University. *Proc. Natl. Sci. Counc*, 11(4), 390-400.
- Widmann, H. (2000) *Atatürk ve üniversite reformu*. İstanbul: Kabalcı.
- Yakuub, N. F. (1990). Why they choose teaching: A factor analysis of motives of Malaysian teacher trainees. *Pertanika*, 13(2), 275-282.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, A. & Ok, A. (2002). Alternative teacher certification in Turkey: Problems and issues. R. G. Sultana (Ed.) *Teacher Education in the Mediterrenian Region: Responding to the Challenges of Society in Transition* içinde (s. 259-275), New York: Peter Lang Inc.
- Yüksel, S. (2011). Fen- edebiyat fakültesi öğretim üyelerinin öğretmen yetiştirme sistemine ilişkin düşünceleri (Uludağ üniversitesi fen- edebiyat fakültesi örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 179-198.

Extended Abstract

The aim of this study was to determine views of the members in the Science Faculty about the Education Faculty. Aqualitative approach was adopted as the research design. The participants of the study are composed of eight lecturers participating as volunteers in Erzurum Ataturk University, Faculty of Science, in the academic year 2013-2014. Data was collected through semi-structured interviews. Content analysis was used to analyze data.

In this research, content analysis approach of qualitative research methods was used. The participants of the study are composed of eight lecturers participating as volunteers in Erzurum Ataturk University, Faculty of Science in Biology Department in the academic year 2013-2014. The study group consists of 5 men and 3 women. Research data was collected through semi-structured interviews. The form consists of 13 open-ended questions. Interviews took an average of 30-40 minutes.

According to the collected data,; the majority of the lecturers explained that Faculty of Science should be grow scientist, Education Faculty should be grow teacher. 7 participant of the study group explained that the function of both of these faculties is different; faculty of science should focus on breeding the scientists, and all the lecturers have expressed pedagogical formation is necessary. When the findings of interview were examined; some answers are given by the lecturers are follows: The science faculty must aim to train scientist and biologist etc. It is wrong that both faculties have the same rights. The teachers college must be a completely different faculty from the science faculty. Either both of them must be combined or the science faculty and the teachers college must have different rights. While the teachers college must teach the teachers how to address and psychology, the science faculty must teach the students how to analyze the knowledge rather than just exemplification. The fuctions in both faculties are not same. The science faculty must train scientists, so as the teachers must train the qualified teachers, they are different from each other. In the science faculties, more detailed information is given to the students, but how this detailed information must be given to the students in the schools is not told. The closure of the teachers college was totally unnecessary and nonsense decision. It was just a political decision. They wanted to increase the number of the students in the science faculties by closing the teachers college, it did not become

feasible because of the Faculty of Engineering. It was completely a political decision. If the equal rights were for both, there would not be any problem then fort he combination of the two faculties. Certainly pedagogical formation is necessary. Theachership is an art. Formation is a must in the training. It is essential that an individual can give what he/ she knows. Pedagogical formation can be given following the four-year training, but it must be given seriously. It can be given during the university education. It must be given seriously and the student must be under the control about whether he attends the whole lessons while taking this training.If the individual is trained as a teacher, formation is compulsory. The teachership is not just to tell what you know. Formation is a must and must be given by the university teachers. Because the individuals apply the method called ‘ Trial and Error’. It must be given either at the end of the four-year education or must be chosen during the education period, and a certification must be prepared for the students. The students must be in this training without feeling any obligatory. Pedagogical formation is necessary. It must be given during the education period. It is not necessary during the master degree.

This study is important for determine the opinions of the lecturers in the Science Faculty about the Education Faculty. This study was revealed that in general; both of these faculties should be combined; due to engineering faculty, enough students do not prefer science faculty; closure of faculties of education is not the solution; the quality of the students who prefere science faculties is getting worse; the function of both of these faculties is different; faculty of science should focus on breeding the scientists and pedagogical formation is necessary.While taking the data in this study, we can face some obstacles. Because there is not the variety of data collecting, it is confined with the interviews.